

РУСКИ НОВИЈИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ С. Х. С.

Вихода раз у текућем. — Цена на цели рок 100 дин. На 1/4, рока 50 дин. Поводије ч. 2 дин. Властитељ: Руско Народно Просвјет. Друштво. Одговорни редактор Ђуро Навић.

Нови Сад
штварток 29. јануар 1925.

Рукописи и други писма треба посылац на адресу „Руски Новији“ Нови Сад, Божовићева улица бр. 2. — Претплату на Руске-Народне Просв. Друштво Руски Крстур (Бачка).

Пред величим дњом.

Даје 8. фебруара тога року зачили историја нашег младеј држави медаи највећи своје днје. О њим будаје завишица на лем политичке медаилародне наше положење, але и нукашња наша консолидација и порядак. Даје вибранкох тога дна јест даје народ и ого суда и даје виражења народног волје. О тим јак ће буде зос државу и зос народом управљају, одлучује сам народ на даје вибранкох зос гумовима јулочкама. Јак до кади газда на даје вибранкох пита рачун од свога слуги и биреша, ик управља зос Јого метком, так и народ на даје вибранкох пита рачун од народних аблегатох и од их партитох, ак газдовали зос народним добром и цо доброго зрили за народ. И јак цо јакдни газда не поједна на ново та-
кога слугу, котри ће краднуј, плячкај и секирал так и народ нашме да вибере на ново таких посланикох, котри ће виграбали на народни хрибет, цицали народну крв зос не-
разумима порцијама и плячкали дерисавне и народне добро.

И наш Руски народ на 8. фебруара, на тот пелики даје, дужен је послужиц правом, котре му закон дава јак грађанину нашег краљевини и приступиц до гласац. Шалени човек неизна цепиц предносц диманту, вон го да може буц дајеџку да је зос њим бави. Так и тот човек шалени, котри исказа, цо вреди Јого глас, и хто забува же гумова кульчика то свјетина од велике важности и зос њу је цаше бавиц. Зато јакди Русин дужен, вон мушки гласац, бо хто не гласа, вон указује јак заостати човек. Нараст, котри остане на 8. фебруара у будјаку при пецу, служи не-
пријатељом, котри не дабају за њго. Таки човек нема већка права прими-
гајац. За кого треба гласац? У првих шире за своје людзох по вири и по народносци, котри люби нашу ченјко сопствену државу и котри люби свог народ. Людзох, котри је не гањија па-
растнога мене и походења, котри уж дјелом указали, же им народ на шерцу. Но вибрайме людзох надутих, котри з народом немају љукай, котри приду јоаберац лем гласи а већ забогом дико! Ми требаме людзох, котри з нама више оставају, котри нашо братитеље нашо порадитије и котри нас разумија. Ми Русини маје лем

три потреби: зачувац нашу виру, зачувац нашу народност по своим школама и нашей худоби прибавиц фалат јекми, до већих државних вопросах ми је не минаме, то је ствар трох главних клеменох Сербох, Хорватох и Словенцих. През 6 роки нашего дотериашњох живота набрали јме досц искусства, је да знајемо воловљено росудвиц котри людзе и котра партија нам дава највећи гаранци за тоги наше потреби. На велики даје, 1. фебруара окончме шицки шмело и свидомо свою патриотическу дужносц зос намиренија за лејшу будучиосц Рускога Народа у најим единственим отчејству С. Х. С!

Н.

При гласачкай фіјоки.

Досц јалосно опажиц јајшого човека при гласању. Добра часц анје зна јака то странка на хтору гласа, але руца своју кульку, бо чује је већшила там, лебо сушед и родзина му так радаси в великој је заш да обматиц дајкима обец униками несовјесних кортешох, хто-
рих раз видел и чул и нігда веџе, лебо је дајен да и застрашиц од којицих тројашњох, и т. д. Мало је таких, хтори „совјетно“ гласа-
то јест, хтори зна за кога гласа, и пре цо гласа.

Држава сде и треба „совјетних“ гласачкох, да веџ може знац, цо јеј народ сде и жада, и да по томе удеши по дајеки народа својо ала-
дане. Зато вона дава слободне и тајне гласање, да јакди може по-
веси без икакога страху и затримовања цо му у розуме и на шерцу. Бо гласање не така мајка ствар јак себе дајте дума; воне в дајаче најважнейше грађанске право а и дужносц.

О вибранки овиши јак је цер-
кава ушори зос другими народами: чи зос миром чи зос војни; јаки ко-
нтираки спрови з другима државама; јаку тарговину з њима отвори-
а од тога шицкога завиши предносц нашег капитала и нашег продукција. Надалей о вибранки завиши и то, јак је држава сама у својих власних границих ушори: јаки права и дужносци да својим грађаном бо разним законама утврди држава способ јавног живота свога на-
роду и у политических событијох и у управљању држави (адми-
нистрација), и народног капитала (финансија), и просвите и т. д. Сдини

словом у шицким цо је самих грађанох тиче. Дајаче државни закони зайду и до обисца и там укажу на дужносци супружески и њих права, на права родитељски гу власним дајцом а то шицко је важне. А барају се и то, јаке државни закони мају велики вплив и на саму цркву на пр. школи, катакис у школи, слободне вироясповидание, гилебода цркви, црковне супружество (нерозришимосц) и т. д.

З того краткого погледу можеме дајке видиц кельо велико важних стварања завиши од једног вибранки па зато ту и треба лем „совјетних“ бирачох, хтори знају држави повесц цо сцу и жадају, бо по вибранкох јеји плачу и поносозаји. Пре то треба, да је јакди наш човек тајно политички воспита, да зна точно и добре цо и јака је котра странка, цо вона сде и за тебе и за твой обисце и цо твой дајен и за твой зной: једним словом цо ји тога лебо хвата странка юши за твой духовни и материјални капилај. Ту не треба патриц на красни слова цо је по воздуху руцају але не дјела, бо по дјелу позламе човека. Од доброго древа и добри плоди.

Совјетних бирачох треба држава а несовјетни бираче спрведеја себје и државу. Воспитуйже је јакди на совјетносц па и ту.

Др. Мирко Болић

Правна порада

О тестаменту

Линеј: Др. Мих. Хайнц, адвокат
(Предсједник)

Сами, лебо без правника робије тестамент лем таји, кед зато нужда т. в. кед правника је при руци, а трафела не је дајке нећесе: примила остатака година, на хтору але је не паздавала, а тестамент је тако сцеме робиц. Ту себе напамети, је найвеџеје людзе унту бен да прави тестамент, бо већ не мајку, други не мају способносци (девици, шалени), а већи уж скорей подајуни свој мајуок. Велико и крем тога не прави тестамент хтори и пр. задовољни да их оставиши припадне наследници, јак закон дјел. Ест и таких, цо думају же дорас муша умрец, кед направи тестамент па иреће го и не роби.

Да знаје, чи нам робиц тестамент, чи не, требаје знац, јак подзел закон нашу оставину, кед би ји неправили тестаменту.

По природи и креату најбољи су нам већи двејци, наша жена, нашо родитеље, браћа и шестри, а већ придаје даљша и

најдалъша родзина по креви.

Закони предполагаю, же в золя каждого, да його маєток приладне тим хтори му наймилори и найблиши, дакле кед есть дзецих, унухох, да води добицко и кед лем таких нет, да прекодаи на дальше поколение. Прето закон у першыи шоре дзецих и их тада позолуе на дасльбу.

Под дзециком разуми ще кажде законите и позаконете дзецико и на ореи вжаге дзецико. Незаконите дзецико лем за мацеру ма право наследства. Дакле оцец и уши тестамент правиц, кед сце, да и незаконити дзеци достаню од його добра. Хто ре дзецико ще одрекло од наследствія, то то ще ведае як да го вет при дасльби оставини.

Кед азне уж у живоце дацо пороз дасльозали дзециом, юдному ведеи другому меней, а сцеми, да ще им то урахуе то есть, да тельо меней достаню у оставини добре будзе, кед то наредакме зос тестаментом, бо закон лем дачасцы дава место таким обрачуном, без тестамента. Едно либо друге дзецико могло бы меней достац зос нашого цалого маєтку.

Кед нашо жадане да юдно дзецико меньши тал добиц, зато же уж и скорей дацо добило либо, же є даквка, лебо, же то мерикиме, таку нациу золю можеме лем тестаментом выражиц. Але закон нам виже ту руки, та мушиме и такому дзецику голем половку вохабиц од того, чо бы му по закону без нашого тестаменту присплю, кед уж скорей не досгало тольк тельо; а кед дацо добило, зос тестаментом дополніме того до полохіи. Кед тогто не зробиме, так дзецико будзе мац право наип тестамент наследства Судом.

(далей будзе.)

Газдовство

Гуга на дробизгу. Тоту хороту забачиц може легко, бо хоре бидло граву и вижу вишневе вишросце, писки отворені

трима лебо в іміа воздуха гледа, чокко диха, шмыгаючи глас видана, у устах, у горлу як сар, грохна раша ма, з носа зу одходзи жолта текутціна, котра на красту ще висуши, очи ще алія, опужні, визавіц ще можу як вред, достацне грижну, фришко схудкое и вагіне. Понеже то хорота обераца, на сам преда одваріц треба хори бидла од адресих. Процію грижні треба данац мішаніну з 3 грами ірамскай солі, 20 грамами белавого каменіку — з єдну літру води помішано и в того (-) лопіку усипац до горла бидла и чисто их тримац.

Една газдиня ми гварела, же кец прииде хорота на дробизг (курк), же вона теди юч не дава ёсц дробизгу покля хорота не престане лем чисту воду у вагінку. Кури себе найду тельо хробачки и хлістя в котрих вінкю, схудкое але не вагінку.

Здуване статку. Накеди забачиме, же ще статок вінкта и про велике здуце не може на ногах стац не чекайме, але таїой заджобійме до юго циву до лівей страви бруха при остатнім ребру, дае мехір (бендов) найбаржей вдуть. Кед не маме на то окрему циву, заджобійме а оштром бичаком я уцискайме циву з воду аж до мехіра, же би гави, пре котри ще статок здул. вінкли. Кед опаскісці юніс веліка гоньме статок юдно време и пілівайме му брук зос жимну воду а гутому насперуїме го мацко. Успакиме до юго добру поршию горкей солі, з воду добре помішани салініак спиритус, лебо вінтриолу (рогатому статку 4-5 ложки, опік 1-2 ложки), гоньме хорк статок, пілівайме з воду и насперуїме (масираю), ущприцуйме води до задніх туркох (клістир) же би ще мехір вичисцел, хороту статку голем пол для не дайме ёсц.

Онечени, опадени места на целу — ток на їх мехіри або рани, ток пет — таїой помасциц треба зос зейтиком

зос несолінім маслом, зос вайцовым бильчиком 10%, и часто прикладайме жимни и з лядом реңді; места, где мехіри преджобійме, же би зода в них вишла, але скориу задрец ве шлебодіко. Кед ще рана направи наложме чисту реңду до зейтику а на туту жимне прикладайме дотли док замалече и червіли шпляхі не прейду, а вец засі лем масцие зос олісану матерію. Кед би ще рана почала збераге чисто ю тримайме и жачайме зос карболовим зейтиком.

Розгукане віже обачно доймс; цічки сухо и чисто тримайме. Понукаці места масцие з мішаніну зос зейтику и вайцового бильчика, лебо оловово олітовим зейтиком (на 100 грами зейтику 15 грами олововою олії) на дасль дварац по довину. Кед би ще віже зберадло, хасновац треба олововою зейтику.

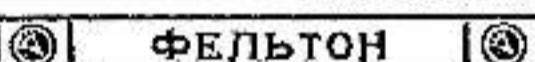
Премарануце. Наїчестейшіс амікло присц на ківьох, котра по всільким шінту, лядодей водя, шітковим блату ходза, — же на ногах (сарох, стапох) премараню. Теди хонь ру юмелю ходзи я Чува ногу. Кед ногу помашаме, обачиме же хонь болі осети на премаранутих местах (горуни, напухнути, запалені места). На тих местах неоднорац скора попока настаню рани и гноїні в котрих випадує скора и охаби за собу гайбоки раки. Болтци места помасциц треба зос „різінітіл асельсін” (достава ще у патики) и 10% зейтику. Рани треба чисто тримац на вельо виникац.

В.

Ізложба газдовских машинок у Парижу

17—25. януара того року.

Як раз сом читал у інглісах, же буде отворена велька изложба земледільних машинок на окрайниску Парижа при Порт Де Версаї (Porte de Versailles), несцепніально сом очковал дасль изложби. Бо

ФЕЛЬТОН

С. Фейса: Писні

ДУМКИ МОЙО . . .

Гости ще хмари шагаю
Пред моїма очами — —
Далеко отходаю,
до родного краю — —
А ви думки мойо;
—
цо будзе зос вами?

Ідеи и ви з'їді
думки мойо,
Ідеи . . . !
Поздравце там каждого,
а вец назад придзе,
не охабце ме самого.

Гоч ми вельки болі задаваце,
ви их и вілініца знаце.
Ідеи —
мили мойо;
Ідеи . . . ?
але назад притце.

18. VIII. 1924.

ПРЕЦО ЛЬУБИМ КВЕЦЕ?

Квіток
кед сом видзел
же дасден прел,

Я
віше плакал.
Мінч, —
шерце доболело
и я — теди страдал.

Теди,
сліпа ми ще
на око зорвало
и
на клеще
єдна —
по юдна падала,
та го галівала.

*
Зато любим квеце, —
щицко на тим швеце,
бо знам,
же и його болі,
кед ще долу сгина.
Прето мойо око
слізи лее:
шодіва то,
да не прес.

25. XI. 1924.

ВЕЛЬОРАЗ.
Вельораз ме думки мойо
видзвиглі високо;
ту чвіздочком горе на небе,
дассон здзубул па болі свойо;
дас сом забувал па себе..

Горе сом бул віше весели;
мож душа ще шимеля.
Думки кед ме на ясем зложелі,
а болі кед ме ваш наонаходзели; —
мож душа горко заплакала
и заш ще лем горе спинала...

ту звіздочком горе на небе
дае сом забувал па себе.

6. XII. 1924.

М. В.: Писні

Помож, Боже!

Помож, Боже, помож з неба високого,
Роботи допомож народа руского;
Роботи силовней и роботи святей
За общев добро народа цалого.

Да буде щешлів, добря и возможні,
Радосні да буде у живоце своім,
Дай, да буде красни, хасноніти пекток
Помедан народа у тым шицце Твоем.

Дай му мир и здравие и благодат свою,
И любои зафіму и любои велику,
Любов ту шицкому доброму, красному,
Да очуна Твою слику и прінаку.

И кед тах у ньюку-країні запавав
У його живоце Твоя свята моля:

ШЕФ ПОЛИЦИЈУ ЗАГРЕБУ ПРЕД СУДОМ

Др. Бедскович, шеф полиције у Загребу, наваднул пред једним новинаром загребачких судија, же не суда ћо правда, зос тим увредзел нашо суди и тераса да одвратовац за своје слова, бо пред судом шици мушими бути једини и Јого одсудом покорни а не критицирац их.

ПОСЛАНИК ДЬОКА ПОПОВИЋ ОТРОВЕНИ

Познати Давидовичек посланик поп Дьока Попович и приятель Хорватох, похорек ше. Дохторе констатирали отровене. Гваря же то отровели Јго политички непријателе.

НЕДЗЕЛЯ ВЕЉКИХ ПОЛИТ. ЗВОРОХ

Прешла недела могла бы ће волац политичка недзеля. Готово вицки партеј на тај дан отримали своје збори. Виберањи уж на дашерох та треба положиц шици сили, да ће цо, већеј гласи добије. У Загребу отримал вељки збор Др. Трумбич, у Новим Саду Св. Прибичевић у Бечеју Лукишић и т. д. Сам Давидович отримал у прешлија текијо 17 збори аос тельо вељких бешедох.

ЗОС НАШИХ ВАЛАЛОХ

Руски Керестур. На празник Богојављења отримало ће у Керестурског парохијалног цркви торжествено богослужење. По акверпену Служби почила процесија до новога красног дому чеснога нашег газди и пријатеља и Михајла Шимки, и там ће у Његој дворе окончело водосвјетне и дошавање хижи.

В недељу 25 отримани були вељки збор Давидовичеве демократске странке. На збору бешедовали др. Иса Новаковић, Коларов и др. М. Хайдук је кандидат. Програм о становишту Давидовичеве странке ће народним меньшином гу аграрног реформи, и т. д. послухал народ аос вељким одушевљењем.

Ремеслије Друштво у Руском Керестуре отримало је редовне рочне заседање 25 јануара т. р. До новога одбору су избрани: За председатеља Ђора Сегеди поват, за одборских членох: Михај Ерделј колесар, Петро Љубуджар ципелкар, Дионис Наланчак ковач, Михај Бешајла столар, Михај Фа барбер, Михај Чимар штаплер, Јанко Гарди кројач, Онуфри Малајко лимар, Стефан Надај ремесвар, Дундак Чимар тарговец, Мойсей Провчич млињар, Никола Рац карчмар, За надзорника: Вилгелми Фейбер муљар, Петро Кашај тесар. За релизоре: Дионис

Пап тарговец, Михај Джуњак ковач, Јанко Хома карчмар.

МАЛИ ВИСТИ

КЕЉО ЧЛОВЕК У ЖИВОЦЕ ПОС

Један Американец виражаваје, кељо чловек, који највећи 70 година живеа поједи. По том рачуну поједи вон: 12000 кили хлеба, 18000 кили меса, 12000 вайдох, 1750 кили соли, 25000 литри пија (води и вина). Чловек крејм тога поједи и друге хране. Чловек дакле поједи тельо једа, који су 1280 раз чешкој јак вон сам.

КОНЧИНА ЏИВЕТА

Учени једен Белгијанец виражаваје, же за 75 година буде кончана живота. Вој гвари, же ће шицик жем потреће, морио је презес п так на чима је цико витине. Чи то так будас, то Бог ани.

ІДЕОЛІВА МАЦ

У Америци породица једна жене пејаја раз по троји дзеци а двара по двоји. И так за 10 година маја 19 дзеци.

КЕЉО КРИЛАТИЦИ МАК ДЕРЖАВИ

Француска ма 1600, Италија 750, Енглеска 650, Илан 600 крилатици. Другија держави мају жеје.

ЈАК ЛІЧА ПИЈАСТРО?

У Румунији вељко пижијајаја је и пријас. Румуне изнавадаји тај лик. Када је на улицама укаже дасден пижијаја, којицијаје го дрзаја и одвадаје до арешта. Ту му даји на дрзаја двацет исјаја и до сола го оштригаја а већ го заврју до иницијал пижијаја пред једну ноћ. Гваря, же то помага, бо ће му зос главија фришко викури.

За Румунска пижијаја гантба буц оштригани. Путници приноједају, же прето у Румунији и ридко видију пижијаја војника.

КРАСНИ ПРИКЛАД

Руски школски дајеци у Керестуре дајовали су Руску Просвету од тога да заштитили на Крачуј суму од 400 динари. Наконе красни приклад!

ЗОС Р. Н. П. Д.

За членох Р. Н. П. д. ће уписати у Керестуре Василь Фа, Карло Арт, Анка Арт, иконограф, јак членки рочници.

ВИПРАВКА

У ч. 7. Рус. Ној. било пре друкарску похлабку криво виписане мене членох Р. Н. П. д. за Ђорђевић и так виправљаме

же ће ма читац: Максим Ђавосир учитељ и Јако Планчак.

Исто так друкар похлабку и у рочнай статистици за Ђорђевић, же буц: 86 година, 34 умартих а најчашћих парох 31.

ОД РЕДАЦИЈИ

Хто приступује за члена Р. Н. П. д., або претпоставља „Руски Новини“ або дарује на Руску просвету треба то најпре жејије у Просветном друштву у Керестуре а не редакцији. Прославите Друштво већка има то Новинам.

Берза и тарговина

Службени курс цудезиј валута при нас одредаји за месец фебруар так:

1 наполеондор	230.—	Динари
1 турска лија	227.—	"
1 енглеска фунта	290.50	"
1 долар	62.—	"
1 златна марка	14.75	"
1 франц. франак	3.35	"
1 швајц.	11.95	"
1 тал. лија	2.58	"
1 ческа кор.	1.85	"
1 милион аустр. кор.	875.—	"
1 мада.	860.—	"
Зарно: Жито	475	
Кукурица	215	

ЗАПИСУЈЦЕ ШЕ ЗА ЧЛЕНА „РУСКОГО НАРОДНОГ ПРОСВЕТ. ДРУШТВА“

Чом?

Бо воне шире просвету медаји Руским народом зос издавањем красних књижича, календарох и новиника. Основује читалеји, шапијаџи, гимнастички кружики. Отријумус преподавањем и театрализм представљањем. Стара же зос једним словом о лепшем будућности Руског народу.

ТАРГОВЦИ, РЕМЕСЉАНИЦИ!

Оглашавају у нашим
„РУСКИХ НОВИНОХ“

Усних загарантовањи.

Чом?

Бо „РУСКИ НОВИНИ“ једни најшо новини. Вони же читају вишади даје живу Русини.

ЦЕНА ОГЛАШКОМ 3 динари по петитним (малим) шорику.

ЧИТАЙЦЕ РУСКИ НОВИНИ.

УТЕМЕЛЈЕНА 1884 Р.

Перша и најстарша фабрика шицких црковних потребованија

Л-обомир Д-огић и Брат, Нови Сад

Краља Петра ул. число 4. Ј. кондесијац.

Препоручује своје вељке и најсолиднейше складище. Навсолиднейши цеки. Найлепша роба без конкуренције.

Далеш препоручује:

Вељке складище црковних давонох најљепшег материјалу и виробку.

Шицки застави за цркви, шапијаџи и индустрије. Општеством, који не године најави виплатици, дава подгучење у одлагању.

Шицки вопроси и информације посылају на гореспомнуту адресу.

